ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ
ਜਮਾਤ : ਗਿਆਰਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਕੋਡ : 532 — ਸੈਸ਼ਨ : 2023-24

ਸਮਾਂ : ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ — ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 80

ਪੇਪਰ : ਸਾਲਾਨਾ

ਭਾਗ (ੳ)

ਨੋਟ : ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

1. ਅਲੰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 5

ਜਾਂ

ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵੀ ਦਿਓ?

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ : 2x4=8

(i) ਛੰਦ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

(ii) ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਲੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(iii) ਕੱਬਿਤ ਛੰਦ ਕੀ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

(iv) ਮਾਤਰਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

3. ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਇਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ) 1x5=5

(i) ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ?

(ੳ) ਸਤਵਾਰਾ (ਅ) ਬਾਰਾਂਮਾਹ

(ੲ) ਕਿੱਸਾ (ਸ) ਵਾਰ

(ii) ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਨੂੰ ਚੁਣੋ :

(ੳ) ਵਾਰ (ਅ) ਰਸਾਲਾ

(ੲ) ਨਾਟਕ (ਸ) ਨਾਵਲ

(iii) ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਉਪਰ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ :

(ੳ) ਕਿੱਸਾ (ਅ) ਬਾਰਹਮਾਹ

(ੲ) ਸਤਵਾਰਾ (ਸ) ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ

(iv) ਗੁਰੂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ :

(ੳ) 1 (ਅ) = (ੲ) # (ਸ) S

(v) 'ਵਰਨ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਵਾਰੇ ਜਾਣਾ ਨੂੰ (ਅ) ਵਿਆਹ ਨੂੰ

(ੲ) ਅੱਖਰ ਨੂੰ (ਸ0 ਵਾਰੀ ਨੂੰ

4. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 25-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 3x2=6

(i) 'ਵਾਰ' ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖੋ।

(ii) ਕਿੱਸਾ ਕੀ ਹੈ?

5. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 6

(i) ਸ਼ਲੋਕ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਸਤਵਾਰਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

6. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 3

ਨਾਵਲ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਜਾਂ

ਨਾਟਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ (ਅ)

7. ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ : 1x6=6

(i) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

(ੳ) 1469 (ਅ) 1369

(ੲ) 1569 (ਸ) 1669

(ii) ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ?

(ੳ) ਰਾਮਦਾਸ (ਅ) ਰਾਮ ਨਾਥ

(ੲ) ਜੇਠਾ ਜੀ (ਸ) ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ

(iii) ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

(ੳ) ਬਹਿਲੋਲ ਦਰਿਆਈ (ਅ) ਹਬੀਬ ਉੱਲਾ

(ੲ) ਕੁਤਬਦੀਨ (ਸ) ਅਨਾਇਤ ਸ਼ਾਹ ਕਾਦਰੀ

Contd... p/3

(iv) 'ਸਰਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

(ੳ) ਹਕੂਮਤ (ਅ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

(ੲ) ਸ਼ਾਸਨ (ਸ) ਮਾਲਕ

(v) ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰਾਂ ਨੇ ਆਤਮਘਾਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ?

(ੳ) ਰਾਜ-ਪਾਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ

(ਅ) ਅੱਤਿਆਚਾਰਾ ਦੇ ਕਾਰਨ

(ੲ) ਪਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ

(ਸ) ਪੂਰਨ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਸਹਾਰਦਿਆਂ

(vi) ਵਾਰਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਹੀਰ (ਅ) ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਂਵਾਲ

(ੲ) ਸੱਸੀ-ਪੂਨੂੰ (ਸ) ਲੈਲਾ-ਮਜਨੂੰ

8. ਅਤਿ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ) 1x4=4

(i) 'ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

(ii) ਸਰੋਜ ਅਤੇ ਵੀਨਾ ਕਿਹੜੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਾਤਰ ਹਨ?

(iii) ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ 'ਤੇ ਗਏ?

(iv) 'ਖੰਭ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਖੰਭ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: 1x5=5

(i) ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੰਢ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣ ਨਾਲ (ਅ) ਦੇਣ-ਲੈਣ ਨਾਲ

(ੲ) ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਨਾਲ (ਸ) ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ

(ii) ਹੁਕਮੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

(ੳ) ਚਿੰਤੋ (ਅ) ਮੰਗੋ

(ੲ) ਸੋਮਾ (ਸ) ਵੀਨਾ

(iii) ਦਿੱਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਿਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਲੋਕਾਂ ਦੀ (ਅ) ਡਾਕਟਰ ਦੀ

(ੲ) ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ (ਸ) ਕਰਮਕਾਂਡ ਨਾਲ

Contd... p/4

(iv) ਦਸੌਂਧਾ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ?

(ੳ) ਮੰਗੋ (ਅ) ਖੰਭ

(ੲ) ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ (ਸ) ਗੋਈ

(v) 'ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?

(ੳ) ਰਸ਼ਿਮ (ਅ) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰੁਪਾਣਾ

(ੲ) ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ (ਸ) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

10. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ) 2x4=8

(i) ਮਛਲੀ ਦਰਿਆਂ ਦਾ ਆਰ-ਪਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੀ?

(ii) ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?

(iii) ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(iv) ਹੀਰ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਹੇਲੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਉਂਦੀ?

11. ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ) 2x4=8

(i) ਹੜਤਾਲਾਂ ਤੇ ਮੁਜਾਹਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ?

(ii) ਬਾਗ ਦਾ ਮਾਲਕ ਲਾਲੂ ਸ਼ਾਹ ਬਾਰੂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ?

(iii) ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੁੱਧ ਕਿਉਂ ਪੀਤਾ?

(iv) ਲੇਖਕ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮੀਤ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਲਈ ਕਾਰ-ਖਿਡੌਣਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿੰਦੇ?

12. ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 3x2=6

(i) ਜੀਵਾਤਮਾ ਅਤੇ ਮਛਲੀ ਦੇ ਸਹਿਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਘੜਿਆਲ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮਾਰ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?

(ii) ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਕਲ੍ਹ ਨੇ ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਕੀ-ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਸੱਸੀ ਦੀ ਵਿਯੋਗੀ ਦਸ਼ਾ ਪੰਜ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

13. ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) 3

(i) ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨੰਦੂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ?

Contd... p/5

ਜਾਂ

ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਕਿਹੜੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਸੀ?

14. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ

(ਅ) ਗਰਜ਼ਾਂ ਮਾਰੇ

15. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ : 5

(ੳ) ਮੂ ਲਾਲਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤ ਬਨੀ ।।
ਤੋਰੀ ਨ ਤੂਟੇ ਛੋਰੀ ਨ ਛੂਟੈ ਐਸੀ ਮਾਧੋ ਖਿੱਚ ਤਨੀ ।।
ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਸਤੁ ਹੈ
ਤੂੰ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭੂ ਅਪਨੀ ।।

ਜਾਂ

(ਅ) ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਦੀਂਹਦਾ ਸੂਰਮਾ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਪੁਰ ਵਾਰ ਕਰੇ।
ਮਾਰ ਕੋਹਾਂ ਤੇਰੇ ਜਿੰਨੇ ਨੇ, ਇਹ ਪਾਸ ਵੀਰ ਖੜੇ।
ਝਟ ਕੁ ਝੂਟਾ ਜੰਡ ਹੇਠ ਲੈਣ ਦੇ, ਜਿਹੜੀ ਖੁਦਾ ਕਰੇ।
ਅੱਜਾਦੀ ਘੜੀ ਸੌਂ ਲੈਣ ਦੇ, ਦੂਜੀ ਘੜੀ ਦਾਨਬਾਦ ਵੜੇ।

✡ ✡ ✡ ✡ ✡ ✡